

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 16. januar 2023

Sak: 2022/1378

Klager: A

Klagemotpart: B

Nemndas medlemmer:

Edna Grepperud, Helle Grønli, Morten Sundt

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (RME) fattet den 6. mai 2022 vedtak om at nettselskapet B (heretter «klagemotparten») ikke plikter å tilby kunder AMS-måler med funksjonalitet utover det som følger av forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (avregningsforskriften) § 4-2.
- (2) A (heretter «klager») brakte saken inn som en uenighetssak for RME ved klage 26. januar 2021. Klager hadde fått innvilget fritak fra AMS, men motsatte seg gebyret nettselskapet hadde ilagt henne for manuell avlesning av strømmåleren. Klager krevde en alternativ løsning for dem som opplever å bli syke av AMS. Hun ba om at det skulle tas i bruk en måler som måler forbruket minutt for minutt, med en bryter som kunne sørge for etterskuddsvis overføring av forbruksdata til nettselskapet, eksempelvis en gang i måneden. Klager bestred videre gebyret hun ble ilagt for fjerning og plombering av AMS. Hun viste til at AMS aldri skulle vært installert hos henne i utgangspunktet, da hun hadde rett til fritak allerede på tidspunktet for installasjonen og hadde sendt inn dokumentasjon på dette.
- (3) I e-post til klagemotparten 20. november 2017 hadde klager motsatt seg målerbytte til AMS og opplyst at hun hadde legeerklæring. I e-post samme dato ba klagemotparten om at klager skulle sende skriftlig søknad om fritak fra AMS per e-post eller post, og at legeerklæring skulle legges ved. Den 24. februar 2018 installerte klagemotparten AMS hos klager. Klager søkte på nytt fritak fra AMS i e-post til klagemotparten 18. desember 2019 og la legeerklæring ved søknaden. Klagemotparten innvilget fritak fra AMS i e-post 2. januar 2020. I samme e-post opplyste klagemotparten at det ville påløpe et gebyr på 1384 kroner for at de skulle fjerne kommunikasjonsmodulen i AMS-måleren. I tillegg ville det påløpe et årlig gebyr på 2000 kroner for manuell avlesning av måleren. I e-post fra klagemotparten til klager 28. januar 2020 kom det frem at klager hadde informert dem om at hun allerede hadde fjernet kommunikasjonsmodulen. For å unngå politianmeldelse og frakoblet strøm, fikk klager valget mellom to alternativ: Enten skulle det installeres ny AMS-måler på klagers regning, eller så måtte klager betale

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

gebyr på 1384 kroner for at klagemotparten skulle fjerne og plombere kommunikasjonsmodulen, i tillegg til det årlige gebyret for manuell avlesning.

- (4) E-postkorrespondanse og telefonsamtaler mellom klager og klagemotparten i perioden 28. januar 2020 til 26. februar 2020 dreide seg om fritak for installasjon av AMS måler. Klager understreket at hun før installasjonen hadde sendt legeerklæring til klagemotparten per post. Klagemotparten hevdet på sin side at de på tidspunktet for installasjonen ikke hadde mottatt legeerklæring fra klager. Klager mente videre at de nevnte gebyrene var ulovlige og at tvisten måtte avgjøres i Forlikrådet. Partene ble ikke enige om installering av ny AMS-måler og plassering for denne. Klagemotparten krevde da at det måtte inngås avtale med montør for plombering da det var betydelig berøringsfare når dekslet på måleren var fjernet. Klager bekreftet at hun ikke nektet noen å komme dit, men hun ville ha skriftlig bekreftelse på at hun ikke skulle betale gebyr. Kommunikasjonsenheten ble fjernet og måleren plombert av nettselskapet 26. februar 2020.
- (5) Gebyret for manuell avlesning og inkassokrav var tema i e-postutveksling mellom klager og klagemotparten i perioden 14. mars 2020 - 23. mars 2021. Klager fremsatte en rekke innvendinger til gebyret for manuell avlesning, og opplyste at hun ikke ville betale denne delen av fakturaene. Klager fastholdt at klagemotparten ikke hadde rett til å kreve gebyret før tvisten var løst, og at det var ulovlig å sende det omtvistede gebyret til inkasso. Klager krevde videre tilbakebetalt gebyret for manuell avlesning for 2020 da det ikke var gjennomført manuell avlesning.
- (6) Klager bestred også gebyret for manuell avlesning og inkassokravet overfor sin daværende strømleverandør C i e-postkorrespondanse i perioden 16. mars 2020 til 26. januar 2021, men C viste til at eventuelt feil faktureringsgrunnlag var noe klager måtte ta med klagemotparten. Klager byttet strømleverandør til D den 28. januar 2021.
- (7) I perioden 23. september 2020 til 25. juni 2021, pågikk e-postkorrespondanse mellom klager og inkassoselskapet Solvencia AS (heretter «inkassoselskapet») om kravene som var sendt til inkasso som følge av at klager hadde tilbakeholdt betaling av den delen av de månedlige fakturaene fra C som gjaldt gebyret for manuell avlesning. Sakene sto en periode i bero hos inkassoselskapet. Etter Finansklagenemnda Inkasso den 7. desember 2020 i en lik sak kom til at klagen ikke førte frem og at klager måtte betale inkassokravet, anså inkassoselskapet kravene som rettmessig oversendt til dem. Klager mente på sin side at Finansklagenemnda hadde behandlet feil sak da hun ikke hadde klaget inn inkassoselskapet, men klagemotparten og C grunnet rotete fakturaer. I e-poster 8. og 17. desember 2020 krevde klager at tvisten måtte til Forlikrådet. I e-post til klager 21. desember 2020 informerte inkassoselskapet om at det ble lagt opp til behandling i Forlikrådet. I e-post 28. mai opplyste klager at saken var til behandling hos energimyndighetene og hevdet at det gjaldt en ny sak da ingen til da hadde vurdert alternativ til gebyrer for dem som blir syke av AMS.
- (8) Klager sendte klage i e-post til RME datert 26. januar 2021 og det ble ettersendt informasjon i e-post 5. mars 2021. I e-post til klager 10. mars 2021, viste RME til at nettselskapene hadde plikt til å installere AMS med mindre vilkårene for unntak til plikten var oppfylt, og at RME ikke kunne vurdere alternative løsninger. Videre ble det opplyst at det ikke gikk an å klage på nettselskapenes adgang til å kreve gebyr for manuell avlesning fordi RME tidligere hadde behandlet dette spørsmålet i vedtak 30. oktober 2019, som senere ble stadfestet av Olje- og energidepartementet 30. juni 2020.

RME informerte så om at de hadde mottatt en rekke henvendelser angående klagemotpartens beregning av gebyret for manuell avlesning for 2019 og 2020, og at de var i ferd med å vurdere om gebyret var beregnet i tråd med regelverket. Klager skulle få tilsendt kopi av vedtaket når dette var klart. Klager fulgte opp i e-poster 13. mars og 23. mars 2021, hvor hun krevde at det ble funnet en annen løsning for dem som opplever å bli syke av AMS. Vedtak i den nevnte saken om klagemotpartens gebyr for 2019 og 2020 ble fattet 3. juni 2021, og videresendt til klager i brev datert 4. juni 2021. Vedtaket gikk ut på at klagemotparten hadde fastsatt for høyt gebyr, og at de måtte gjøre ny beregning. Vedtaket inneholdt på siste side orientering om klagerrettigheter for parter og dem med rettslig klageinteresse i saken.

- (9) Sistnevnte vedtak fra RME ble deretter påklaget av klager i e-post 21. juni 2021, under henvisning til at klagers klage ikke var behandlet.
- (10) I varsel 31. mars 2022 opplyste RME at de vurderte å fatte vedtak i hennes sak, og den 6. mai 2022 fattet de følgende vedtak i tråd med varselet:
- «RME vurderer at [B] ikke plikter å tilby kunder AMS-måler med funksjonalitet utover det som følger av avregningsforskriften § 4-2.»*
- (11) Klager sendte klage på RMEs vedtak til RME og Energiklagenemnda ved e-post 25. mai 2022, men fikk til svar fra Energiklagenemnda i e-post 30. mai 2022 at klagesaken først måtte oversendes fra RME.
- (12) I brev datert 13. juni 2022 orienterte RME klagemotparten om at det var kommet inn en klage på vedtaket. Klagemotparten fikk frist for å gi uttalelse 4. juli 2022.
- (13) I e-post til RME og Energiklagenemnda 19. september 2022 ba klager om å få med ytterligere forhold i saken sin. Det gjaldt klagemotpartens estimering av strømforbruk og utforming av faktura, i tillegg til det at klager hadde blitt sagt opp av sitt strømselskap E (E tok over kundeporteføljen til D i 2021). I e-post 20. september 2022 fikk klager tilbakemelding fra Energiklagenemnda om at de fremdeles ikke hadde fått oversendt klagesaken hennes fra RME, og klager spurte i e-post 20. september 2022 hva som var årsaken til dette. Energiklagenemnda ba RME om informasjon i e-post 21. september 2022. Klager kontaktet RME i e-post 24. september 2022 og hevdet RME var inhabil i klagesaksbehandlingen. Både klager og Energiklagenemnda fikk svar i e-poster 26. september 2022 om at saken snart skulle sendes nemnda.
- (14) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt til Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 5. oktober 2022.
- (15) Klagemotparten og klager har i brev datert hhv. 6 og 7. oktober 2022 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader. Energiklagenemnda v/Klagenemndssekretariatet opplyste klager i e-post 20. desember 2022 at hennes henvendelse om strømselskapets oppsigelse av strømvartalen også ville være hensiktsmessig å rette til Elklagenemnda. Videre opplyste klager i e-post til Energiklagenemnda 4. januar 2022 at hun byttet strømselskap til F fra 1. september 2022, like etter hun mottok oppsigelse fra E, og at hun nå fikk levert strøm fra dem.

- (16) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 16. januar 2023.

2 RMEs vedtak

- (17) I sitt vedtak redegjør RME kort for sakens bakgrunn, og legger til grunn at uenigheten gjelder hvorvidt klager kan kreve å få tilbud om en alternativ AMS-måler med manuell bryter for å kunne deaktivere kommunikasjonsenheten. RME viser til at avregningsforskriften § 4-1 fastslår at nettselskapet har en plikt til å sørge for at AMS blir installert i hvert enkelt målepunkt. Hvilke funksjonskrav som stilles til AMS, følger av § 4-2. Det oppstilles ikke noe krav til nettselskapene om å tilby AMS-måler med manuell bryter for kommunikasjonsenheten, slik som klager skisserer. RME kan dermed ikke pålegge nettselskapet å tilby et slikt alternativ. RMEs vurdering er at klagemotparten ikke har brutt kravene til AMS-målere i avregningsforskriften § 4-2 ved å ikke tilby klager en alternativ AMS-måler med selvbetjent bryter, og klagemotparten plikter ikke å imøtekomme klagers krav om dette.

3 RMEs innstilling

- (18) RME opprettholder sitt vedtak. Videre vurderer de habilitetsreglene i forvaltningsloven som overholdt. Det vises til at inhabilitetsreglene for offentlige tjenestemenn gjelder den enkelte saksbehandler, ikke RME som organ. Videre vises det til at forskriftsmyndigheten ligger hos Olje- og energidepartementet, og at RME i lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) er gitt myndighet til å avgjøre uenighetssaker om vilkår for tilknytning og bruk av nettet.

4 Partenes anførsler

4.1 Klager har i det vesentlige anført:

- (19) Klager ønsker å ha en måler med sender ettersom hun bruker strøm på tidspunkt andre ikke bruker mye strøm, slik som kvelden og natten. Problemet er at dagens AMS gjør henne alvorlig syk. Klager har måttet ta den bort fordi hun ikke klarte å leve med den mer. Det må etter klagers syn finnes et alternativ til dagens AMS-måler siden mange blir syke av konstant sending av radiobølger. Senderen er kun en databrikke og det kan lages en sender med manuell bryter som kan skrues på en gang i måneden, slik at de som blir syke av dagens sender kan gå ut av boligen når overføringen pågår. Klager viser til at disse da slipper disse å bli straffet med unødvendige gebyr ved innvilget fritak fra AMS. Dette vil etter klagers syn være vinn-vinn for alle parter og en meget enkel løsning å få til. Klager hevder det å gi gebyr til personer som blir syke av AMS er straff, og det er unødvendig at disse skal måtte betale i dyre dommer for avlesing av manuelle målere.
- (20) Gebyret er en økning på 45 prosent i forhold til klagers totale forbruk de siste 3 årene og 61 prosent økning i forhold til klagers forbruk hos klagemotparten. Klager er uføretrygdet og må snu og vende på hver eneste krone for å få endene til å møtes. Klager sparer på alt, inkludert strømmen, og bruker veldig lite strøm. De som blir syke kan slite med stram økonomi nettopp fordi de er syke, og mange er uføretrygdet. Det er etter klagers mening respektløst å legge på enorme gebyr fordi mennesker blir syke. Klager opplyser at hun prøvde AMS, men ble syk av radiobølgene. Klager har vedlagt fire legeerklæringer fra lege og psykiater vedrørende hennes helse.

- (21) AMS ble installert hos klager 24. februar 2018, da klagemotparten sto på døren til klager og truet med å stenge strømmen. Klager turte ikke annet enn å la dem bytte måleren, selv om hun allerede hadde sendt klagemotparten legeerklæring i posten i forbindelse med søknad om fritak. Klagemotparten fikk e-post om at klager hadde legeerklæringer allerede 20. november 2017. Klager hevder dette ikke ble respektert, og at klagemotparten hadde rotet bort legeerklæringen. Klager søkte så om fritak fra AMS på nytt i 2019. AMS skulle etter klagers syn vært fjernet i desember 2019, men det kom ingen for å gjøre dette. Klager fikk stadig mer og mer intens migrene. Klager viser til at hun for å overleve måtte ta ut senderen selv 23. desember 2019, med hjelp fra en kyndig person. Klager mener strålingen fra AMS er ekstremt farlig, og at alle vil få senvirkninger av denne. Måleren ble plombert av nettselskapet 26. februar 2020.
- (22) Klager opplyser at hun først ble syk på grunn av senderen og så ble dette erstattet med stress, søvnløshet og forsterkede smerter i hele kroppen på grunn av trusler om å stenge strømmen og påstander om at det ikke gjelder liv og helse om klagemotparten tar strømmen hennes. Klager opplever at klagemotparten har tatt bort tryggheten i hennes eget hjem. Hun mener hennes løsning kan hjelpe henne og andre som blir ekstremt syke av AMS. Klager viser også til at det er meget enkelt å sende datert bilde av måleren, og gebyrene er helt unødvendige.
- (23) NVE, RME og Energiklagenemnda må etter klagers syn ta tak i klagemotparten som overstyrer henne som forbruker og ikke forholder seg til loven. Klager opplyser at hun sliter med store psykiske problemer og fysiske smerter etter at klagemotparten har overkjørt henne i flere år. Som autist opplever klager det som ekstremt krenkende og som at klagemotparten er ute etter henne og vil straffe henne fordi hun blir syk av kommunikasjonsmodulen. Etter klagers syn ble det tatt unødvendig gebyr for fjerning av denne. Klagemotparten bør etter klagers vurdering kun ha rett til å lese av måleren når kunden selv ikke leverer data. Klagemotparten sier de har vært hos klager for kontrollavlesning 1. juli 2022, uten avtale med klager. Klagemotparten har også stipulert klagers forbruk til tross for at klager hadde sendt inn måleravlesning. Stipuleringen inneholder ifølge klager et helt urealistisk antall kWh. Klager viser til at lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) sier en faktura skal krediteres i sin helhet når den er feil, og så skal det sendes ut en ny korrekt faktura. Klagemotparten laget i stedet en faktura med både kredit og ny faktura i tillegg til neste måneds forbruk. Dette er etter klagers syn uleselig og ulovlig i henhold til regnskapsloven.
- (24) Klager hevder hun som følge av klagemotpartens unødvendige stipulering ble sagt opp hos sin strømleverandør E uten gyldig oppsigelsesgrunn. Oppsigelsen er etter klagers vurdering ugyldig/ulovlig, og etter hennes syn bør NVE, RME og Energiklagenemnda ta tak i slike selskap.
- (25) Klager anfører også at RME er inhabile i klagesaksbehandlingen da de har laget regelverket og klagen gjelder deres vedtak.

4.2 Klagemotparten har i det vesentlige anført:

- (26) Klagemotparten har ikke sendt inn merknader.

5 Klagenemndas vurdering

- (27) Saken gjelder A klage over RMEs vedtak om at B ikke plikter å tilby kunder AMS-måler med funksjonalitet utover det som følger av avregningsforskriften § 4-2, i tillegg til klagers anførsler om klagemotpartens adgang til å utføre fysiske kontroller og ilegge gebyrer.

Krav om måler med minne og bryter

- (28) Spørsmålet som skal vurderes er om klager kan kreve at det skal tas i bruk en måler med minne og en selvbetjent bryter for oversending av forbruksdata.

- (29) Nemnda tar utgangspunkt i avregningsforskriften § 3-1, som lyder:

«Nettselskap er ansvarlig for alle målere og måleverdier i sitt nettområde. Sluttbruker plikter å gi nettselskapet i sitt nettområde adgang til måleren for anlegget sitt.»

- (30) Det slås tydelig fast i første ledd at nettselskapene har ansvar for måleren. Utgangspunktet må dermed være at klagemotparten, som nettselskap og ansvarlig for måleren, styrer valg av måler.

- (31) Videre er nettselskapene pålagt å installere AMS i alle målepunkt, jf. avregningsforskriften § 4-1 første ledd. Slike målere skal tilfredsstillere funksjonskravene i § 4-2 samt andre myndighetsbestemte krav. Bestemmelsen oppstiller imidlertid ikke noen plikt for nettselskapet til å akseptere kundens ønske om en konkret type måler selv om denne skulle tilfredsstillere de nevnte funksjonskravene.

- (32) Etter avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b, har nettselskapet ikke plikt til å installere AMS i målepunkt for sluttbruker i lavspenningsanlegg dersom *«installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker»*. Dersom vilkårene for fritak er oppfylt, kan det dermed monteres en annen måler enn AMS, eller AMS med deaktivert eller fjernet kommunikasjonsmodul. Bestemmelsen pålegger imidlertid ikke nettselskapet å akseptere den måler som kunden selv måtte ønske i slike tilfeller.

- (33) Nemnda viser til at klager har fått innfridd fritak fra AMS etter avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b. Klagemotparten har dermed rom for å velge blant andre typer løsninger enn AMS med de funksjonskrav som følger av § 4-2. Slik saken er opplyst har imidlertid klagemotparten avslått klagers forespørsel om strømmåler med minne og selvbetjent bryter for oversending av forbruksdata.

- (34) I denne forbindelse viser nemnda til at nettselskapene er strengt regulerte monopoler. Disse har plikt til å sørge for at måling og avregning av strømforbruk foregår korrekt, slik at sluttbruker blir belastet for riktig forbruk og nettkostnad. Slik vil også de øvrige sluttbrukerne få korrekt belastning gjennom nettariffen. Innenfor disse rammene har nettselskapene på enkelte områder handlingsrom til å selv vurdere hva som er de mest hensiktsmessige tekniske løsningene. Etter gjeldende regelverk står nettselskapet fritt til å velge måler innenfor rammene av myndighetsbestemte krav, enten det gjelder type AMS-måler eller type måler når det er innvilget fritak fra plikten til å installere AMS.

- (35) Nemnda kan altså ikke se at RME, eller Energiklagenemnda, etter dagens regelverk har hjemmel til å pålegge nettselskapet å tilby måler av den type som klager har bedt om.

Fysiske kontroller av måleren

- (36) Klager har vist til at hun, som diagnostisert autist, opplever det som ekstremt krenkende at noen skal ha rett til å trenge seg inn i hennes hjem for å avlese måleren.
- (37) Nemnda viser til at avregningsforskriften § 3-1 andre ledd slår fast at sluttbruker plikter å gi nettselskapet adgang til måleren. Dette gjelder også hvis måleren er montert inne i sluttbrukerens bolig. Bestemmelsen må ses i lys av nettselskapets ansvar for at innmating og uttak av kraft i målepunkt «blir målt og avlest» jf. avregningsforskriften § 3-3 første ledd og at nettselskapet «skal kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste», jf. § 3-3 andre ledd andre punktum. Etter nemndas syn må ansvaret for målerne, måleverdiene og kontrollen av disse, innebære at det er nettselskapet som avgjør hvordan kontrollen utføres, så lenge dette gjøres innenfor rammene av lov og forskrift. Det er opp til det enkelte nettselskapet å vurdere om det er nødvendig med årlig stedlig kontroll for å oppfylle kravene i avregningsforskriften § 3-3. Bestemmelsene åpner ikke for at kundene kan kreve å få utført kontroll på en spesifikk måte, for eksempel ved denne begrenses til at kunden selv sender inn bilder av måleren eller at det installeres AMS med bryter for oversending av forbruksdata en gang i måneden.
- (38) Nemnda vil likevel bemerke at så lenge det lar seg gjennomføre uten uforholdsmessig stor ulempe for nettselskapet, bør det tilstrebes å legge til rette for alternative løsninger i tilfeller hvor sluttbruker opplever det som en svært stor byrde å få kontrollører inn i sitt hjem og dette er knyttet til ekstraordinære forhold slik som eksempelvis en autismediagnose. Etter nemndas syn bør nettselskapet vurdere om det i slike tilfeller kan være hensiktsmessig å finne en alternativ løsning til fysisk kontroll. I alle tilfeller har ikke nemnda etter dagens regelverk hjemmel til å pålegge nettselskapene å bruke en konkret type måler eller at det ikke skal utføres fysiske kontroller hos enkeltkunder.

Gebyr for manuell avlesning

- (39) Fra 2021 er gebyret for manuell avlesning hjemlet i forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomiske og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften) § 17-9, som lyder:

«Nettselskapet kan fastsette tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere måleverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler. Dette gjelder kun der manglende fjernavlesning skyldes forhold på kundens side.

Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier settes til 1500 kroner eksklusiv merverdiavgift per år.»

- (40) Bestemmelsen i § 17-9 innfører et standardisert beløp for tariffen for ikke-fjernavleste måleverdier for 2021 og senere år. I RME rapport nr. 8/2020 opplyser RME at det standardiserte beløpet er satt noe lavere enn det nettselskapene selv fastsatte for tidligere år etter kontrollforskriften § 17-6. Det standardiserte beløpet var ment å balansere ulike hensyn. Kunder uten fjernavlesning skulle ikke få en urimelig høy tariff for ikke å benytte standardsystemet for avlesning og oversending. Samtidig ble det vektlagt at disse kundene skulle bidra til å dekke merkostnadene nettselskapene har ved å håndtere og kontrollere slike måleverdier, slik at disse ikke blir veltet over på de andre kundene.

- (41) Nemnda viser til at den økonomiske reguleringen av nettselskapene har som formål at nettet skal driftes, utnyttes og utvikles på en samfunnsmessig rasjonell og effektiv måte. Prinsippet bak fastsettelsen av nettleien er at den skal reflektere kostnaden ved kundens bruk av nettet. Nettselskapene har anledning til å kreve et gebyr for å dekke kostnadene for kundegruppen som ikke benytter seg av nettselskapets standardssystem for avlesning gjennom AMS. Dette har Energiklagenemnda slått fast i flere tidligere avgjørelser, herunder sak 2021/1954, 2022/0723 og 2022/0595. Gebyret innebærer ikke at den enkelte kunde betaler for en enkelt aktivitet utført av nettselskapet, slik som for eksempel en fysisk stedlig avlesning, men kunden betaler for sin andel av merkostnadene nettselskapet har for den aktuelle kundegruppen.
- (42) Tariffen etter kontrollforskriften § 17-9 kan kun kreves der «manglende fjernavlesning skyldes forhold på kundens side». Dette er ment å omfatte både tilfeller hvor kunder har fått fritak fra AMS og tilfeller hvor en kunde motsetter seg slik installasjon uten å ha fått fritak, jf. RME rapport nr. 8/2020 side 21. Klager har fått innvilget fritak fra AMS og har motsatt seg installasjon av AMS-måleren klagemotparten tilbyr. Nemnda forstår det som at klager kun aksepterer måler med sender dersom det installeres en bryter på denne som kan oversende forbruksdata etterskuddsvis, noe klagemotparten ikke tilbyr. Nemnda anser dette som forhold på kundens side. Nettselskapet har derfor anledning til å fastsette tariff for manuell måleravlesning. Det er riktig at nettselskapet ikke er pliktig til å kreve inn slikt gebyr. Hvorvidt slikt gebyr fastsettes når vilkårene for dette er oppfylt, er imidlertid opp til nettselskapet å avgjøre.
- (43) Klager anfører at klagemotparten ikke kan kreve gebyr for manuell avlesning når hun selv sender inn måleravlesning, eventuelt at gebyret minst kan halveres når hun selv foretar avlesningen og sender denne inn.
- (44) Nemnda viser til at nettselskapene er pliktig til å registrere måleravlesninger fra sluttbrukeren jf. avregningsforskriften § 3-3 fjerde ledd. Nettselskapene er samtidig pliktig til å kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste, og det er som vist opp til nettselskapet å vurdere om fysisk kontroll er nødvendig i denne forbindelse. Nettselskapene har også hjemmel i kontrollforskriften for å kreve inn tariff som skal å dekke merkostnader ved å håndtere og kontrollere måleverdiene for kunder som ikke har AMS. I sak 2021/1954 slo Energiklagenemnda fast at ordlyden «tariffer» i kontrollforskriften § 17-6 måtte forstås som at utgiftene skulle fordeles likt på den aktuelle kundegruppen. Kundene som illegges gebyret betaler en gjennomsnittskostnad per målepunkt. Fra 2021 er også beløpet standardisert i § 17-9. Den enkelte kunde betaler ikke for hver enkelt aktivitet nettselskapet utfører, men for sin del av merkostnaden nettselskapet har ved å håndtere og kontrollere måleverdier fra hele kundegruppen som ikke har AMS. Det at klager selv sender inn måleravlesninger gir dermed ikke grunnlag for å redusere gebyret.

Gebyr for plombering av måleren

- (45) Nemnda tar utgangspunkt kontrollforskriften § 17-6, som lyder:
- «Nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.»*
- (46) Dersom det er installert AMS hos en kunde og kunden senere får innvilget fritak fra AMS, vil dette som direkte konsekvens medføre en økt utgift for nettselskapet i

forbindelse med deaktivering eller fjerning av kommunikasjonsmodulen. Etter nemndas syn må dette anses som en «særskilt tjeneste» som nettselskapet kan fastsette gebyr for, og det samme må gjelde kontroll og plombering av måleren i tilfeller hvor klager selv har fjernet kommunikasjonsmodulen. Gebyret må i så fall ikke overstige kostnadene nettselskapet har til denne oppgaven.

- (47) Klager motsetter seg gebyret under henvisning til at AMS aldri skulle vært installert hos henne i utgangspunktet da hun hadde sendt inn legeerklæring før installasjonen.
- (48) Nemnda viser til at fremvisning av legeerklæring som bekrefter helsemessige årsaker til fritak, etter forvaltningspraksis vil oppfylle vilkårene for fritak fra AMS i avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b. Nemnda legger til grunn at nettselskapene ivaretar retten til fritak for kunder som oppfyller vilkårene for dette i avregningsforskriften § 4-1 andre ledd. Slik saken er opplyst har også klager fått innvilget fritak fra AMS, etter å ha sendt inn legeerklæringer ved søknad om fritak i 2019.
- (49) Klager skal allerede i 2017, før installasjon av AMS, ha opplyst per e-post at hun ville søke om fritak og hadde legeerklæring. Deretter skal hun ha sendt legeerklæring i posten. Med de opplysninger nemnda har mottatt i saken har ikke nemnda grunnlag for å kunne fastslå hva som har skjedd med denne legeerklæringen. Nemnda registrerer imidlertid at klagemotparten opplyser å ikke ha mottatt denne, og at klagers søknad om fritak fra 2017 dermed ikke har blitt behandlet.
- (50) Etter nemndas syn medførte den nevnte e-posten fra klager at klagemotparten fikk et forhåndsvarsel om at AMS-måler ikke var ønsket, noe som kan ha gitt klagemotparten grunnlag for å undersøke situasjonen nærmere før de stilte fysisk hos klager for å installere AMS. Det opplyses ikke om klagemotparten etter e-posten fra klager varslet at de ville komme for å bytte måler. Om oppmøtet ble varslet, ville dette gi klager en oppfordring til å opplyse at det allerede var sendt en legeerklæring per post. Dette kunne bidratt til å oppklare hvorvidt vilkårene for fritak var oppfylt på tidspunktet. All den tid klagemotparten likevel ikke hadde mottatt dokumentasjon på at kravene for fritak var oppfylt, var klagemotparten pliktig til å installere AMS etter avregningsforskriften § 4-1 første ledd. Når det senere ble innvilget fritak, i tillegg til at klager selv fjernet kommunikasjonsmodulen, medførte dette merkostnader for klagemotparten i form av kontroll og plombering av måleren. Disse utgiftene har klagemotparten anledning til å kreve dekning for gjennom gebyr.
- (51) Nemnda vil generelt bemerke at nettselskapene bør forhåndsvarsle fysiske oppmøter hos kunder for å bytte måler eller utføre manuell avlesning av en måler i kundens hjem. Selv om nettselskapene har rett til adgang til måleren, bør det hensyntas at slike situasjoner vil kunne oppleves som svært belastende for enkelte kunder. I et tilfelle som i den foreliggende saken, hvor klager hadde gitt uttrykk for å ville søke fritak og at hun hadde dokumentasjon på at vilkårene for dette var oppfylt, ville ny varsling også kunnet virke arbeids- og kostnadsbesparende for partene. Nemnda kan ikke se at det vil være uforholdsmessig arbeidskrevende for nettselskapene å sørge for slik varsling.

Anførsel om ulovlig oppsigelse av strømvartale

- (52) Klager har i klagerunden bedt om at ytterligere forhold tas med i saken hennes. Klager hadde opprinnelig strømvartale hos D, men E tok i 2021 over kundeporteføljen deres.

Klager anførte at E uten gyldig grunn hadde sagt opp strømvartalen hennes. Nemnda viser til at vilkår for oppsigelse av strømvartalen følger av avtalen mellom kunde og strømselskap, og er et privatrettslig forhold. Det er dermed utenfor RME og Energiklagenemndas myndighetsområde å avgjøre lovligheten av oppsigelsen. Generelt vil likevel nemnda bemerke at det etter Standard kraftleveringsavtale foreligger mulighet for gjensidig oppsigelse på 14 dager, men at oppsigelse fra kraftleverandøren forutsetter saklig grunn. Uenigheten om oppsigelsen kan rettes til Elklagenemnda eller domstolene.

Stipulering av forbruk og utforming av faktura

- (53) Slik nemnda oppfatter klagers anførsel mener hun klagemotparten har brutt regnskapsloven da de nekter henne kreditnota og fakturaer som kun viser forbruk for én måned om gangen. Klager viser i denne forbindelse til at klagemotparten på et tidspunkt har stipulert hennes forbruk, selv om hun hadde sendt inn måleravlesning, og deretter ble tallene korrigert ved senere fakturaer på en slik måte at fakturaen inneholdt opplysninger om forbruk fra flere ulike måneder. Klager hevder fakturaene er uleselige.
- (54) Energiklagenemnda behandler klager over enkeltvedtak truffet av RME med hjemmel i energiloven og naturgassloven, jf. forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1420 om Energiklagenemnda § 1. Det er utenfor Energiklagenemndas myndighetsområde å ta stilling til anførsler om brudd på regnskapsloven. Nemnda viser imidlertid til følgende bestemmelse i avregningsforskriften § 7-5, som gjelder avregning og fakturering, samt oppgjør etter korreksjon av måleverdier:

«Nettselskap og kraftleverandør skal benytte målte og stipulerte måleverdier i Elhub ved avregning og fakturering av nettleie og kraftleveranse.

Nettselskapet og kraftleverandør skal gjøre opp mot sluttbrukere for avvik i avregning og fakturering i påfølgende fakturaperiode etter korreksjonen av måleverdier, jf. § 6-12 og § 6-13.»

- (55) Det følger av avregningsforskriften § 7-2 andre ledd bokstav a at fakturaen skal være oversiktlig og lett å forstå for forbrukeren. Av § 7-2 andre ledd bokstav e er det også krav om at fakturaen skal opplyse om forbrukerens anledning til å fremme innsigelser mot fakturaen, herunder muligheten til å kontakte Elklagenemnda. Uenighet om fakturaen kan dermed rettes til Elklagenemnda.

Inhabilitet

- (56) Klager har anført at RME er inhabile i klagesaksbehandlingen da klagen gjelder et vedtak fra RME og det er RME som har laget regelverket. Energiklagenemnda viser til at forvaltningslovens regler om inhabilitet gjelder den enkelte tjenestemann, ikke hele forvaltningsorgan. RME er gitt hjemmel i avregningsforskriften § 4-1 til å avgjøre uenighet om installasjon av AMS, og RME har hjemmel til å avgjøre uenighet om vilkår for tilknytning til og bruk av nettet i forskrift 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-13. RME har derfor myndighet til å avgjøre uenigheten i den foreliggende saken i første instans. Det at RME deretter mottar og vurderer en klage på eget vedtak, før den videresendes Energiklagenemnda, er i tråd med forvaltningslovens ordinære prosedyre for klagesaksbehandling i §§ 32 og 33. Da

RME kom til at klagen ikke førte frem, ble saken sendt videre til behandling hos Energiklagenemnda, som anneninstans.

6 Vedtak

(57) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge.**
- 2. Reguleringsmyndigheten for energis vedtak av 6. mai 2022 med ref. 202102032-12 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Trondheim, 16. januar 2023

Edna Grepperud
Nemndsmedlem

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk